

<embed/it>

Výpočet RPSN pro anuitní splácení úvěrů

EmbedIT
7.11.2013
Tomáš Hanžl

Obsah

- < Co je to RPSN ?
- < Příklady
- < Matematická definice RPSN
- < RPSN pro anuitní splácení úvěrů
- < Výpočet RPSN
- < Shrnutí

Co je to RPSN?

< Roční Procentní Sazba Nákladů

- < Udává efektivní úrokovou sazbu - procento z dlužné částky, které musí spotřebitel zaplatit za období jednoho roku v souvislosti s úvěrem či půjčkou (tj. splátky, ale i veškeré další náklady, které jsou s tou kterou půjčkou spojeny)

< Role RPSN

- < Umožňuje spotřebiteli lépe vyhodnotit výhodnost úvěru a umožnit srovnání mezi nabídkami s různými parametry
- < Zohledňuje všechny „skryté“ poplatky
- < V ČR je RPSN ze zákona povinný údaj, který musí uvádět banky a splátkové instituce v reklamách a smluvních dokumentech (Zákon č. 145/2010)

Příklady RPSN

< Půjčka na rok

- < Půjčka 1.000 Kč
- < Jediná splátka za rok, ve výši 1.500 Kč
- < RPSN = ...

< Půjčka na týden

- < Půjčka 1.000 Kč
- < Jediná splátka za týden, ve výši 1.050 Kč
- < RPSN = ...

< Desetina

- < Zboží za 1.000 Kč;
- < 100 Kč dám ihned, dalších 10 měsíců budu splácet 100
- < RPSN = ...

< Hypotéka

- < Půjčka 1.000.000 Kč
- < Splácena 10 let po 10.000 Kč (přeplatek 200.000 Kč)
- < RPSN = ...

Příklady RPSN - řešení

< Půjčka na rok

- < Půjčka 1.000 Kč
- < Jediná splátka za rok, ve výši 1.500 Kč
- < RPSN = 50% = úroková sazba = navýšení

< Půjčka na týden

- < Půjčka 1.000 Kč
- < Jediná splátka za týden, ve výši 1.050 Kč
- < navýšení = 5%, RPSN = 1273,1%,

< Desetina

- < Zboží za 1.000 Kč;
- < 100 Kč dám ihned, dalších 10 měsíců budu splácet 100
- < navýšení = 11,1%, RPSN = 26,3%,

< Hypotéka

- < Půjčka 1.000.000 Kč
- < Splácena 10 let po 10.000 Kč (přeplatek 200.000 Kč)
- < navýšení = 20%, RPSN = 3,8%

Matematická definice RPSN

ZÁKLADNÍ ROVNICE VYJADŘUJÍCÍ EKVIVALENT PŮJČEK NA JEDNÉ STRANĚ A SPLÁTEK A POPLATKŮ NA STRANĚ DRUHÉ

$$\sum_{K=1}^{K=m} \frac{A_K}{(1+i)^{t_K}} = \sum_{K'=1}^{K'=m'} \frac{A'_{K'}}{(1+i)^{t_{K'}}$$

Význam písmen a symbolů:

K je číslo půjčky

K' je číslo splátky nebo platby poplatků

A_K je částka čísla půjčky K

$A'_{K'}$ je částka čísla splátky K'

Σ a představuje sčítání

m je číslo poslední půjčky

m' je číslo poslední splátky nebo platby poplatků

t_K je interval, vyjádřený v rocích a zlomcích roku, mezi datem půjčky č. 1 a daty následujících půjček č. 2 až m

$t_{K'}$ je interval, vyjádřený v rocích a zlomcích roku, mezi datem půjčky č. 1 a dat splátek nebo plateb poplatků č. 1 až m

i je sazba v procentech, kterou lze vypočítat (algebraicky, postupnými aproximacemi nebo pomocí počítačového programu) v případech, kdy jsou ostatní položky v rovnici známé z dohody nebo jinak.

< zdroj: SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 98/7/ES

RPSN pro anuitní splácení úvěrů

< V anuitním (splátkovém) způsobu splácení úvěrů předpokládáme:

- < půjčka je realizována jednorázově, a to v čase $t_0 = 0$
- < výše půjčky i jednotlivé úhrady jsou kladná čísla
- < jednotlivé splátky jsou hrazeny v po dvou různých časech, větších než t_0 .

< Tj. úlohu nalezení RPSN lze vyjádřit jako úlohu nalezení nulového bodu funkce

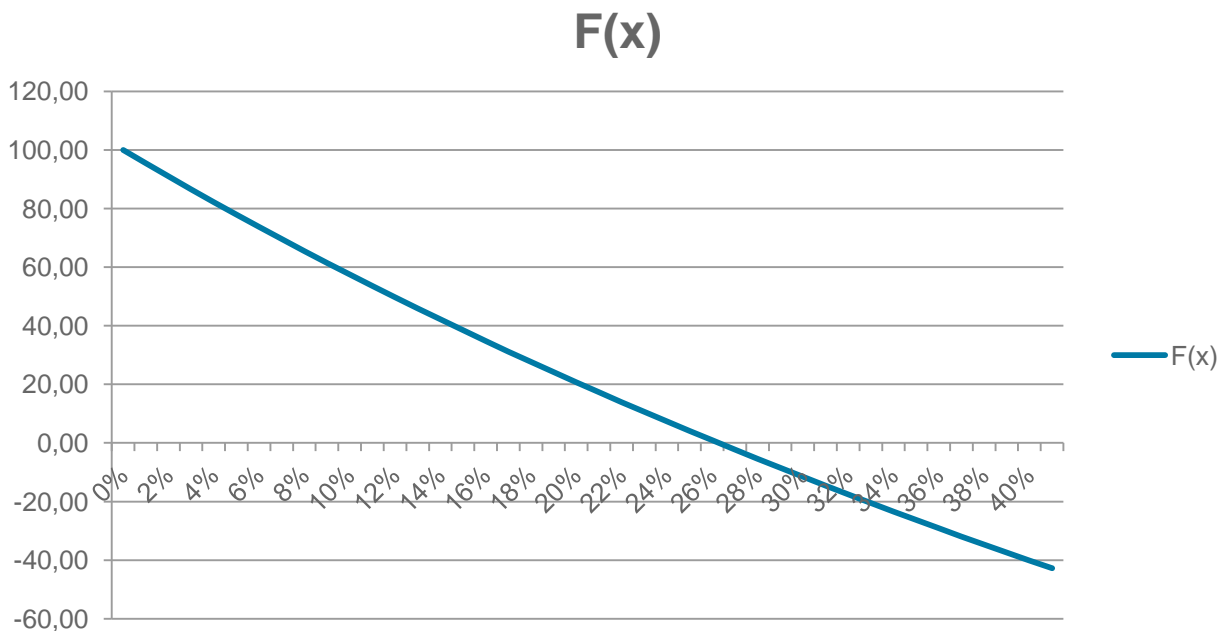
$$f(x) = \sum_{j=1}^n \frac{B_j}{(1+x)^{s_j}} - A$$

< Za uvedených podmínek má úloha nalezení RPSN na intervalu $(-1, \infty)$ právě jedno řešení

Analýza funkce f

< Analýza funkce f

- < spojitá, dokonce se spojitými derivacemi všech řádů
- < klesající, konvexní

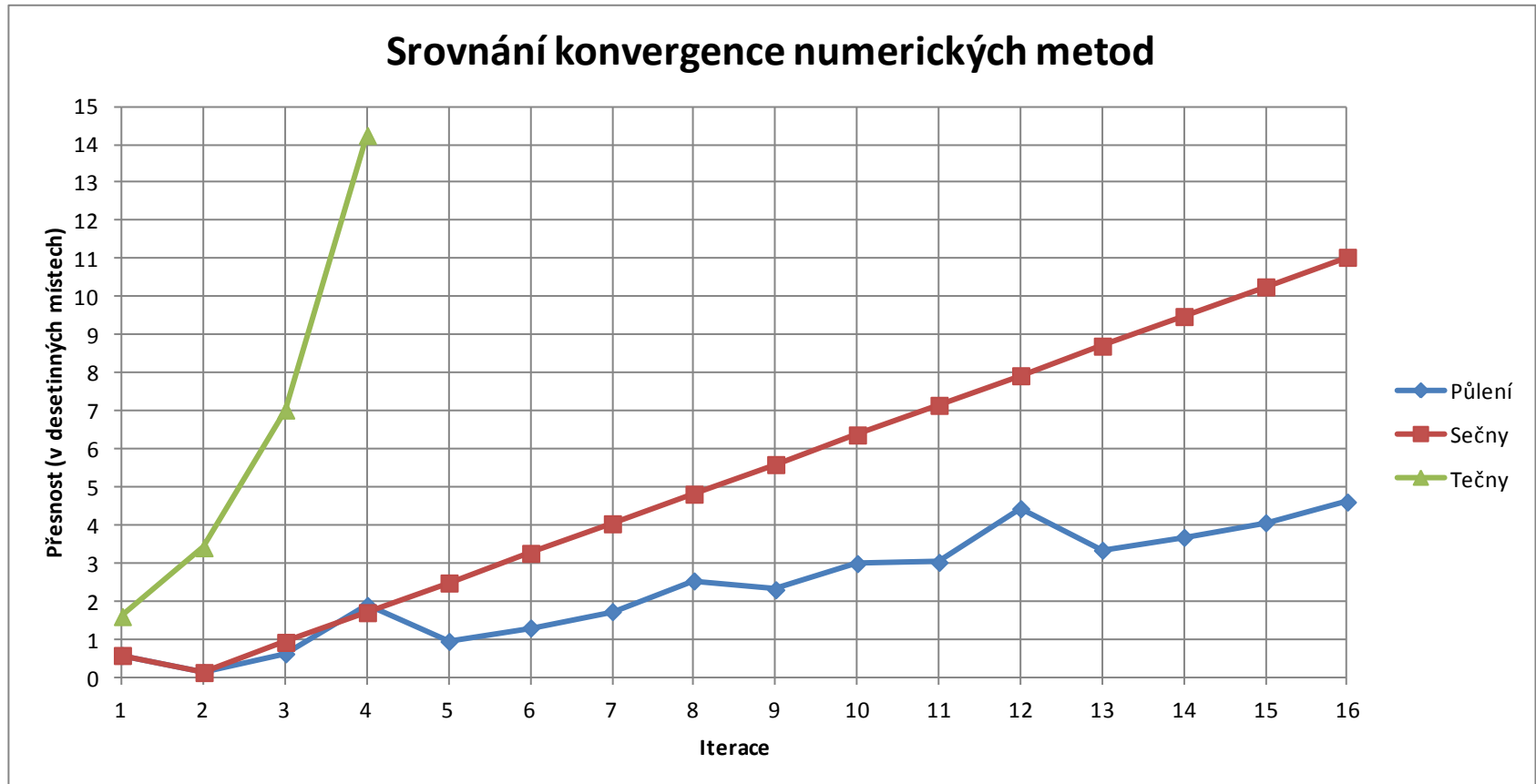

Výpočet RPSN

- < **V obecném případě (ani v praxi) nelze najít nulový bod funkce f analyticky, je nutné použít numerické metody**
  - < Zákon nestanovuje použití konkrétní metody,
  - < Některé zdroje doporučují „půlení intervalu“, což je také asi nejčastější implementace (webové kalkulačky, ...)
  - < Nepředepisují se ani iniciační aproximace
- < **Vlastnosti funkce dovolují použít i jiné numerické metody**
  - < Metoda sečen
  - < Metoda tečen

Srovnání metod výpočtu RPSN

Počáteční aproximace

< Půlení intervalu a metoda sečen

< Dostatečně „extrémní“ hodnoty: např. 0% a 1000%

< Metoda tečen

< Např. $x_0 = \left(\frac{An \cdot Pn}{Ca}\right)^{\frac{24}{Pn}} - 1$, kde

< A_n je anuita (měsíční splátka)

< P_n je počet splátek, předpokládáme měsíční splácení

< C_a je výše úvěru

< Např. pro „Desetinu“ je $x_0 = 28,8\%$ (RPSN = 26,3%)

Další optimalizace výpočtu

< Další optimalizace výpočtu (SW implementace)

< Umocňování na racionální exponent

$$x^{\frac{p}{q}} = \left(x^{\frac{1}{q}}\right)^p$$

q nabývá typicky hodnot 12, 360, 365

Je výrazně efektivnější jednorázově spočítat $x^{1/q}$ a tuto hodnotu teprve mocnit na p .

< Datové typy

Je vhodné používat pro ukládání primitivní (neobjektové) datové typy

Shrnutí

- < RPSN je užitečný nástroj pro měření a srovnávání výhodnosti úvěrů, nicméně je dobré zvážit i další aspekty včetně konkrétní situace
- < Zákon nestanovuje způsob, jak RPSN počítat; Pro anuitní splácení úvěrů se ukazuje jako velmi efektivní Newtonova metoda tečen.
- < V praxi (informační systém pro firmy Home Credit Group) vedla implementace Newtonovy metody ke zrychlení až 10x. Ve spojení s dalšími optimalizacemi bylo celkové zrychlení cca 100x.